

Η Α.Μ. Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

Μετά από πρόσκληση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσόστομου, ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, συνοδευόμενος ἀπό τοὺς Μητροπολίτες Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα καί Ναυκράτιδος κ. Κύριλλο, τοὺς Ἐπισκόπους Χύτρων κ. Λεόντιο καί Μεσσαορίας κ. Γρηγόριο καί τόν Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτη Ἱερώνυμο Πυλιώτη, πραγματοποίησε ἐπίσημη ἐπίσκεψη στή Ζάκυνθο. Ἡ ἐπίσκεψη συνδυάστηκε μέ τήν πανήγυρη τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Στούς ἑορτασμούς πρὸς τιμὴ τοῦ πολιοῦχου Ἀγ. Διονυσίου, εἰς ἀνάμνηση τῆς μετακομιδῆς, τό 1717, τοῦ ἄφθαρτου σκηνώματός του, ἀπό τὰ νησιά τῶν Στροφάδων, στήν πόλη τῆς Ζακύνθου, πού πραγματοποιήθηκαν μέ τήν παρουσία ἀρκετῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἄλλων ἐκ τῶν κατά τόπους Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐπικεφαλῆς ἦταν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Ὁ Μακαριώτατος καί ἡ συνοδεία του ἔφθασαν τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς, 22ας Αὐγούστου, στό ἀεροδρόμιο «Διονύσιος Σολωμός», ὅπου ἔτυχαν θερμῆς ὑποδοχῆς ἀπό τό Σεβ. Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Χρυσόστομο, τό Βουλευτή τοῦ Νομοῦ κ. Δημήτριο Βαρβαρίγο, τό Δήμαρχο Ζακυνθίων κ. Διονύσιο Ἀκτύπη, τό Νομάρχη Ζακύνθου κ. Διονύσιο Γάσπαρο καί ἄλλους ἐπισήμους.

Ἀπό τό ἀεροδρόμιο, ὁ Μακαριώτατος μετέβη στή Μονή Ἁγίου Διονυσίου. Μέ τίς προσήκουσες τιμές, ὁ ἱερός κληρὸς καί ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς Ζακύνθου, ἀλλά καί ἀρκετοὶ ἐκ τῶν

φιλοξενουμένων Ἱεραρχῶν, ὑποδέχθηκαν τόν Προκαθήμενο τῆς Αὐτοκέφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στόν προαύλιο χῶρο τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Στά προπύλαια τοῦ ναοῦ, ὁ Ἡγούμενος κ. Διονύσιος καλωσόρισε τό Μακαριώτατο καί πρόσφερε σ' αὐτόν ὡς ἀναμνηστικό δῶρο ἓνα ἀρχιεπισκοπικό σκῆπτρο. Ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ εἰσῆλθε στόν ἱερό ναό καί προσκύνησε τό σεπτό σκῆνωμα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τό ὁποῖο φυλάσσεται σέ ἀργυρῇ λάρνακα ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, προέστη τῆς πανηγυρικῆς Δοξολογίας, συμπροσευχομένων πολλῶν Ἀρχιερέων, ἱερέων, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί πλήθους κόσμου. Στό τέλος τῆς Δοξολογίας, ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος καλωσόρισε τό Μακαριώτατο, μέ τόν ὁποῖο συνδέεται ἀδελφικά ἀπό τά φοιτητικά τους χρόνια στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

Προσφωνώντας τό Μακαριώτατο, ὁ Σεβασμιώτατος εἶπε, μεταξύ ἄλλων, καί τά ἑξῆς: «Εἵμεθα ἐδῶ διά νά δηλώσωμεν, ὑπέρ πάντα ἄλλον λαόν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλληλέγγυοι καί συνοδίτες μέ τόν ἐπὶ τριαντακονταπενταετίαν σκληρῶς δοκιμαζόμενον ἀδελφόν Κυπριακόν Λαόν. Καί νά δηλώσωμεν, ἐπίσης, ὅτι ὡς Ἐκκλησία ὑπάρχομεν μόνον καί μόνον διά διακονίαν. Καί συγχρόνως νά Σᾶς εἴπωμεν, ὅτι δέν φοβούμεθα τόν Γολγοθᾶν. «Ἴδου συναναβαίνομεν μεθ' ὑμῶν» συγκυρηναῖοι καί συναντιλήπτορες. Εἵμεθα ἔτοιμοι ἀνά πᾶσαν στιγμὴν διά τόν Γολγοθᾶν. Διότι πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι μετὰ ἀπό τόν Γολγοθᾶν εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Καί ἰδού ἐπὶ 20 αἰῶνας ὁ Χριστός ἀνίσταται. Ἀνάστασις ναί! Δικαία καί βιώσιμος λύσις εἰς τό ἐθνικόν μας πρόβλημα. Διό καί θαυμάζομεν τήν ἀντοχήν καί τήν ἀγωνιστικότητα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Συμμεριζόμεθα τήν ἀγωνίαν τῶν συγγενῶν τῶν ἀγνοουμένων. Συμπαριστάμεθα πρὸς τοὺς ἐγκλωδισμένους, οἱ ὁποῖοι φυλάττουν ὑπὸ δυσμενεστάτας συνθήκας τάς νοητάς τοῦ Ἕθνους μας Θερμοπύλας. Ἀπευθύνομεν, ὅθεν, ἐπὶ τῇ ἀφίξει Ὑμῶν πρὸς πάντας θερμόν χαιρετισμόν ἀγά-

πης, ἀναφωνοῦντες ἀπό χειλέων καί καρδίας: Ὡς εὖ παρέστητε!»

Στήν ἀντιφώνησή του, ὁ Μακαριώτατος εὐχαρίστησε τό Μητροπολίτη Ζακύνθου γιά τήν πρόσκληση, τήν ὑποδοχή καί τή φιλοξενία. Εἶπε, ὅτι αἰσθάνεται συγκίνηση πού βρίσκειται καί πάλι στήν Ζάκυνθο τῶν ποιητῶν, τοῦ θεάτρου καί τῆς μουσικῆς, τῶν ἀνοικτόκαρδων ἀνθρώπων, στό νησί τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Καί σχετικά μέ τό Κυπριακό ὑπογράμμισε ἐμφαντικά: *«Πρέπει νά γνωρίζουν πολύ καλά οἱ ξένοι ὅτι οἱ ρίζες οἱ ἐθνικές τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι ἡλικίας τρισήμισιν χιλιάδων ἐτῶν. Καί εἶναι πολύ θατιές καί δέν ξεριζώνονται. Καμία δύναμις δέν μπορεῖ νά ξεριζώσει αὐτές τίς ἐθνικές ρίζες ἀπό τήν γῆ τῶν προγόνων μας. Θά ἀκολουθήσουμε, ἔστω καί ἂν παρεξηγούμεαστε συνεχῶς, αὐτήν τή διαχρονική πορεία, καί εἶμαι σίγουρος, ὅτι στό τέλος θά δικαιωθοῦμε, γιατί οἱ Τοῦρκοι δέν θέλουν τή μισή Κύπρο. Θέλουν ὀλόκληρη τήν Κύπρο. Τό θέμα τῆς Κύπρου δέν εἶναι δι-κοινοτικό, ἀλλά γεωπολιτικό. Δέν μποροῦν νά ἀνεχθοῦν, ἡ Ἑλλάδα νά ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Ἔχουμε τίς ἐλπίδες μας στό Θεό, στόν Ἅγιο Διονύσιο, πού θά τόν θερμοπαρακαλέσουμε νά μεσιτεύσει στόν Κύριο, νά φωτίσει τούς ἰσχυρούς τῆς γῆς, ἔστω καί τή δωδεκάτη, νά ἀποδώσουν δικαιοσύνη εἰς τόν Κυπριακό λαό».*

Μετά τή Δοξολογία, ἀκολούθησε δεξίωση στό Ἀρχοντα-ρίκι τῆς Μονῆς, καί ἐν συνεχείᾳ ἐπίσημο δεῖπνο, πού παρέθεσε ὁ Δήμαρχος Ζακυνθίων, πρὸς τιμὴ τοῦ Μακαριωτάτου καί τῆς συνοδείας του.

Ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ἀπό τό Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Χρυσόστομο καί τούς Ἀρχιερεῖς τῆς ἐπίσημης συνοδείας του, πραγματοποίησε ἐπίσκεψη τό πρωτὶ τοῦ Σαββάτου, 23ης Αὐγούστου, στή Νομαρχία Ζακύνθου. Σέ ἔνδειξη τιμῆς καί ἐκτίμησης, ὁ Νομάρχης κ. Διονύσιος Γάσπαρος

προσέφερε στο Μακαριώτατο μία βυζαντινή εικόνα και ένα αντίγραφο της προτομής του έθνικοῦ μας ποιητῆ Διονυσίου Σολωμοῦ.

Ὁ ἱατρός κ. Γιώργος Λογοθέτης, μέλος τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου, αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκη νά πλησιάσει τό Μακαριώτατο, στό Γραφεῖο τοῦ Νομάρχου, καί νά τοῦ ἀπαγγεῖλει ἕνα ποίημα, πού ἔγραψε γιά τήν Κύπρο, τήν ὁποία, ὅπως τόνισε, ἔχει μέσα στήν ψυχή του. Ὁ Μακαριώτατος τόν ἄκουσε μέ πολλή συγκίνηση.

Στή συνέχεια, ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε πεζῇ τό Δῆμο Ζακυνθίων, ὅπου ἔγινε δεκτός ἀπό τό Δήμαρχο κ. Διονύσιο Ἀκτύπη. Σέ ὁμιλία του, ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τήν ἔγνοια του γιά τό ρόλο καί τήν πολιτική τῆς Βρετανίας στό κυπριακό. Τόνισε πώς ἡ Βρετανία διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στή διαμόρφωση τοῦ ἀπαράδεκτου, ὅπως τό χαρακτήρισε, σχεδίου Ἀνάν. Παράλληλα ἀποκάλυψε, ὅτι τήν ἀνυσυχία του γιά τή Βρετανική πολιτική, ἐνόψει καί τῆς ἑναρξης τῶν ἀπευθείας διαπραγματεύσεων, διατύπωσε στόν Πρόεδρο Χριστόφια, τόν ὁποῖο χαρακτήρισε ἔμπειρο γνώστη τοῦ κυπριακοῦ. Ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε χαρακτηριστικά: «Ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός δέν θά δεχθεῖ νά κλείσει ὅπως - ὅπως τό κυπριακό. Ζητοῦμε σεβασμό τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας, γιά νά ζήσουμε στή γῆ τῶν προγόνων μας. Ποτέ δέν θά παραδώσουμε τήν ἐλευθερία μας. Θά συνεχίσουμε τόν ἀγῶνα γιά διώσιμη καί λειτουργική λύση τοῦ κυπριακοῦ καί θά κλείσουμε τά αὐτιά μας στίς ὅποιες παραφωνίες... Ἡ πικρή ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Κυπριακός λαός προτιμᾷ τή σημερινή κατάσταση, ἀπό μιᾶ κακή λύση, πού θά συνεπάγεται τή διάλυση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὅπως προέβλεπε τό σχέδιο Ἀνάν».

Ὁ Δήμαρχος Ζακυνθίων, στήν ἀντιφώνησή του, διαβεβαίωσε τό Μακαριώτατο ὅτι ἡ Κύπρος ἔχει ἀμέριστη τή συμ-

παράσταση τοῦ λαοῦ τῆς Ζακύνθου καί ἀναφέρθηκε στίς ἰδιαίτερες σχέσεις μέ τή Λεμεσό, μέ τήν ὁποία ἡ Ζάκυνθος εἶναι ἀδελφοποιημένη. Τέλος, προσέφερε στό Μακαριώτατο τό μετάλλιο τοῦ Δήμου καί διάφορα ἱστορικά βιβλία.

Στίς 11.00 τό πρωῒ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Μακαριώτατος, ὅπως καί ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι γιά τήν πανήγυρη Ἀρχιερεῖς, παρέστησαν στήν ἔξοδο τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἐκ τῆς λάρνακος καί στήν τελετή εὐπρεπισμοῦ τῆς λειψανοθήκης.

Τό ἀπόγευμα κορυφώθηκαν οἱ λατρευτικές ἐκδηλώσεις γιά τή μνήμη τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀπό τά Στροφάδια στή Ζάκυνθο. Ἐντός τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τελέστηκε Δοξολογία, περιφορά τοῦ ἱεροῦ λειψάνου καί ὁ μέγας πανηγυρικός ἔσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

Στό τέλος τοῦ ἔσπερινοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος προσφώνησε ἐγκαρδίως τό Μακαριώτατο. Μέ φωνή πού παλλόταν ἀπό συγκίνηση καί μάτια θουρνωμένα, ὁ Σεβασμιώτατος ὁλοκλήρωσε τήν προσφώνησή του ὡς ἑξῆς: *«Εὐχόμεθα καί προσευχόμεθα, ζῶντες ὡς Χριστιανοί τήν χαράν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, νά ζήσουμε καί ὡς Ἕλληνες τήν Λαμπρή τῆς Κύπρου μας. Τότε ἐλεύθεροι καί δικαιωμένοι θά ἐπιστρέψουμε ὅλοι στά σκλαβωμένα ἐδάφη καί θά ὑμνήσουμε ἐν πληθούσαις ἐκκλησίαις τόν ἐν Τριάδι Θεόν»*. Στή συνέχεια ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου πρόσφερε στόν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ὡς ἀναμνηστικό δῶρο τρία ἐγκόλπια.

Ὁ Μακαριώτατος, λαμβάνοντας τό λόγο, εὐχαρίστησε τό Μητροπολίτη Ζακύνθου γιά τήν πολλή του ἀγάπη καί τόνισε χαρακτηριστικά: *«Εἴμαστε αἰχμάλωτοι τῆς ἀγάπης σας. Στή Ζάκυνθο δέν αἰσθάνομαι ὡς ξένος οὔτε γιά ἓνα δευτερόλεπτο. Εἶμαι κι ἐγώ Ζακυνθινός καί εἶμαι μέλος τῆς δικῆς σας οἰκογένειας»*. Ὁ Μακαριώτατος προσέφερε ἓνα ἐγκόλ-

πιο στό Μητροπολίτη Ζακύνθου, μέ τήν εὐχή ὅπως ὁ Κύριος τοῦ χαρίζει πάντοτε πληρότητα ζωῆς.

Ἀκολουθῶς, ὁ Μακαριώτατος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς πιστοὺς, μίλησε διεξοδικά γιὰ τὸ ἐθνικὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου καὶ ὑπογράμμισε, ὅτι ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ Η.Π.Α. «παρά- μένουν ἀνάλγητες ἀπέναντι στὴν καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, στὴ συνεχιζόμενη τουρκικὴ κατοχὴ καὶ στὴν καταστροφὴ τῶν Ὁρθοδόξων ἐκκλησιαστικῶν μνημείων, στό δόρειο τμῆμα τοῦ νησιοῦ». Ἰδιαίτερη μνεία, μάλιστα, ἔκανε γιὰ τὴ στάση τῆς Βρετανίας στό Κυπριακὸ, ἡ ὁποία, ὅπως ἀνέφερε, θέλει μιὰ «μεσοδέξι- κη» λύση. Συνεχίζοντας, ὑποστήριξε, ὅτι ἡ Βρετανία ἐφαρ- μόζει καὶ σήμερα τὴν πολιτικὴ τοῦ «διαίρει καὶ βασίλευε», γιὰ νὰ διασφαλίσει τίς στρατιωτικὲς τῆς βάσεις στὴν Κύπρο. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος καταδίκασε, ἐπίσης, τίς δη- λώσεις τοῦ Τούρκου Πρωθυπουργοῦ Ταγίπ Ἐρντογάν γιὰ λύση στὴν Κύπρο στὴ δάση δύο κρατῶν, λέγοντας ὅτι «δέν νοεῖται σὲ ἓνα νησί νὰ ὑπάρχουν δύο κράτη», καὶ σημείωσε, ὅτι ἡ λύση θὰ πρέπει νὰ προνοεῖ γιὰ μιὰ ἰσχυρὴ κεντρικὴ κυ- βέρνηση. Ὁ Μακαριώτατος ἐξήγησε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου δέχθηκε τὴ λύση τῆς διζωνικῆς, δικοινοτικῆς ὁμο- σπονδίας, γιὰ νὰ μὴ διχάσει τὸ λαὸ καὶ τόνισε, ὅτι δέν μπο- ρεῖ νὰ γίνῃ ἄλλη ὑποχώρηση. Ὁ Μακαριώτατος εἶπε, ἀκό- μη, πὼς ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν ἀποκατάσταση καὶ ἐπαναλειτουργία τῶν χώρων λατρείας στὰ κατεχόμενα καὶ πρόσθεσε ὅτι σύντομα ὁλοκληρώνεται ἡ προετοιμασία γιὰ τὴν προσφυγὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατὰ τῆς Τουρκίας, στό Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαι- ωμάτων καὶ κατήγγειλε τὸν τουρκικὸ στρατὸ γιὰ τὴν ἐκδίω- ξη, πρὶν ἀπὸ μερικὲς ἑβδομάδες, τοῦ Μητροπολίτη Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα ἀπὸ τὴ Μονὴ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνά- βα, κατὰ τὴ στιγμή πού τελοῦσε τὴ Θεία Λειτουργία.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὁλοκλήρωσε τὴν ὁμιλία του μέ προσευ-

χή πρὸς τὸν Ἅγιο Διονύσιο. «Παρακαλοῦμε», εἶπε, «τὸν πνευματοφόρο Ἅγιο Διονύσιο, τὸν Ἅγιο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συγγνώμης, νά φωτίσει τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς νά ἀπονείμουν δικαιοσύνη στό δεινὰ δοκιμαζόμενο λαό τῆς Κύπρου».

Στίς 24 Αὐγούστου, ἡμέρα Κυριακή, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου προεξῆρχε τοῦ πανηγυρικοῦ συλλειτούργου, πού ἔγινε στό ναό τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Στή Θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος Μητροπολίτες ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, τά Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καί Βουλγαρίας, τίς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες Κύπρου καί Ἑλλάδας, ἱερεῖς καί διάκονοι. Παρέστησαν οἱ ἀρχές τῆς πόλης, πολιτικοί καί στρατιωτικοί ἐκπρόσωποι καί πλήθος κόσμου.

Στήν προσφώνησή του πρὸς τό Μακαριώτατο, ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος ἀναφέρθηκε καί στά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ὁ ὁποῖος συγχώρεσε ἀκόμη καί τό φονιά τοῦ ἀδελφοῦ του. Στρέφοντας τό λόγο πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος τιμᾷ τίς φετινές λατρευτικές ἐκδηλώσεις, ὁ Σεβασμιώτατος ὑπογράμμισε, πὼς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου προέρχεται ἀπό μιά ἱστορική καί μαρτυρική Ἐκκλησία, «διότι τό φῶς τῆς ἐλευθερίας δέν ἔχει ἀκόμη φωτίσει κάθε γωνιά τῆς ἐλληνικῆς κυπριακῆς γῆς, ἡ ὁποία ἀπό αἰώνων γνωρίζει τό διωγμό, τή θλίψη καί τήν ἀγωνία».

Στό πρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου, ἀνέφερε ὁ Σεβασμιώτατος, «ἀτενίζουμε τό δοκιμαζόμενο Κυπριακό λαό, ὁ ὁποῖος γιά τρεῖς καί πλέον δεκαετίες διώνει τίς τραγικές συνέπειες τῆς βίαιης ἐκτοπίσεως ἀπό τίς ἐστίες του, ἀπό τήν ἱερή γῆ τῶν πατέρων του, κατά παράβαση κάθε ἔννοιας δικαίου καί διεθνoῦς νομιμότητος». Ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου ἐπέλεξε νά κλείσει τήν ὁμιλία του μέ στίχους ἀπό τό ποίημα τοῦ νεαροῦ ἥρωα τῆς Ε.Ο.Κ.Α. Εὐαγόρα Παλληκαρίδη, τοὺς ὁποί-

ους μελοποίησε ὁ ἀείμνηστος Κύπριος συνθέτης Μάριος Τόκας, καί οἱ ὅποιοι τραγουδιοῦνται σέ Κύπρο καί Ἑλλάδα:

«Θά πάρω μίαν ἀνηφοριά,
θά πάρω μονοπάτια,
νά βρῶ τά σκαλοπάτια,
πού πᾶν στή λευτεριά».

**Ὁ Μακαριώτατος κατά τό πολυαρχιερατικό συλλείτουργο
στόν ἱ. ναό Ἁγ. Διονυσίου Ζακύνθου.**

Ὁ Μακαριώτατος, στήν ἀντιφώνησή του, ἀναφέρθηκε κατ' ἀρχάς στούς πνευματικούς ἀγῶνες τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τούς ὁποίους καλοῦνται νά μιμηθοῦν ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Ἀκολούθως, ὑπογράμμισε, ὅτι ἡ ἐλπίδα ἐξεύρεσης λειτουργικῆς καί βιώσιμης λύσης τοῦ κυπριακοῦ ἐναποτίθεται στό Θεό, στόν Ἅγιο Διονύσιο καί στήν Ἑλλάδα. «Ἐχουμε στό πλευρό μας τήν Ἑλλάδα καί τόν ὑπέροχο Ἑλληνικό λαό, καί

πιστεύουμε, ότι δέν θά μᾶς ἐγκαταλείψουν στόν ἀγῶνα γιά τή σωτηρία τῆς πατρίδας μας», σημείωσε. Ἐπίσης, εἶπε ἐμφαντικά, ὅτι «ματαιοπονοῦν ὅσοι νομίζουν, ὅτι εἴμεθα ἡ τελευταία γενιά Ἑλλήνων στήν Κύπρο». Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ἔστειλε μήνυμα πρὸς τήν Ἀγκυρα καί στόν Τουρκοκύπριο ἡγέτη Μεχμέτ Ἀλῆ Ταλάτ νά ἀνταποκριθοῦν θετικά στήν καλή θέληση καί στίς προσπάθειες τοῦ Προέδρου Χριστόφια γιά λύση τοῦ κυπριακοῦ καί διαβεβαίωσε, ὅτι, στίς ἐπικείμενες συνομιλίες, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου θά στηρίξει τόν Πρόεδρο Δ. Χριστόφια, ἐκφράζοντας τήν πεποίθηση, ὅτι ὁ Κύπριος Πρόεδρος «δέν θά λοξοδρομήσει ἀπό τό ὀρθό πλαίσιο γιά τή λύση τοῦ κυπριακοῦ». Τέλος, τόνισε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου θέλει καί ἀγωνίζεται γιά τήν εὐημερία ὅλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἑλληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων, Ἀρμενίων, Μαρωνιτῶν καί Λατίνων.

Ὁ Μακαριώτατος, λίγο μετά τή Θεία Λειτουργία, συνοδευόμενος ἀπό τό Μητροπολίτη Ζακύνθου, τίς τοπικές ἀρχές καί τά μέλη τῆς ἐπίσημης συνοδείας του, μετέβη στήν πλατεῖα Διονυσίου Σολωμοῦ, ὅπου καί κατάθεσε στέφανο στόν ἀνδριάντα τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Διονυσίου Σολωμοῦ ἀποτίοντας φόρο τιμῆς πρὸς αὐτόν. Σέ δηλώσεις του, ὁ Μακαριώτατος ἀνέφερε, ὅτι εἶναι ἰδιαίτερα συγκινημένος καί ἐθνικά ὑπερήφανος, καί τόνισε, ὅτι «πρέπει ὅλοι μας νά εἴμαστε ἐνωμένοι ὡς ἓνας ἄνθρωπος, γιατί, ἂν ἀνάμεσά μας ὑπάρχουν διχόνοιες καί διαφορές, δέν μᾶς ἀξίζει ἡ ἐλευθερία». Ἡ τελετή ἔληξε μέ τήν ἀνάκρουση τοῦ Ἑθνικοῦ Ὑμνου ἀπό τή Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ζακυνθίων.

Τό μεσημέρι παρατέθηκε ἐπίσημο γεῦμα ἀπό τό Μητροπολίτη Ζακύνθου στή μεγάλη τράπεζα τῆς νέας πτέρυγας τῆς Μονῆς, στό ὁποῖο παρακάθησαν οἱ ἀρχές καί οἱ ἐπίσημοι προσκεκλημένοι. Ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ ἔλαβε τό λόγο, διατράνωσε, γιά ἄλλη μιά φορά, τήν ἀταλάντευτη στάση τῆς Ἐκκλησίας στό κυπριακό πρόβλημα, πού εἶναι ὁ σεβα-

σμός της κρατικής υπόστασης της Κυπριακής Δημοκρατίας και μία δίκαιη λύση. Στήν όμιλία του κάλεσε τήν Ὑγκυρα νά ἀντιληφθεῖ, ὅτι ὁ δρόμος τῆς πλήρους ἔνταξῆς τῆς στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση περνᾷ ἀπό τήν «ἔντιμη λύση» τοῦ κυπριακοῦ καί δήλωσε, ὅτι δέν εἶναι ὀρθό νά ἀνοίγουν κεφάλαια στίς ἔνταξιακές διαπραγματεύσεις τῆς Τουρκίας, ὅσο ἡ Ὑγκυρα δέν συμπεριφέρεται εὐρωπαϊκά. Ἡ Κύπρος, εἶπε, ὁρίζεται στήν κρισιμότερη καμπή τῆς ἱστορίας της, καί μίλησε μέ σκληρή γλῶσσα γιά τήν πολιτική τῆς Βρετανίας στό κυπριακό, λέγοντας ὅτι «τό 1963 «παρέσυρε» τόν Μακάριο στήν ὑποβολή τῶν 13 σημείων γιά τροποποίηση τοῦ Συντάγματος τοῦ 1960, τό 1977 «ὑποκίνησε» τόν Ἀμερικανό μεσολαβητή Κλάρκ Κλίφορντ νά πείσει τόν Μακάριο νά δώσει προτάσεις γιά τό κυπριακό, ἐνῶ δέν ἔδωσε ἡ τουρκική πλευρά, καί τό 2002 ὁ Βρετανός μεσολαβητής, Λόρδος Χάνεϊ, ἦταν ὁ ἀρχιτέκτονας τοῦ σχεδίου Ἀνάν». Ἀξίζει νά σημειωθεῖ, ὅτι ὁ Μακαριώτατος καταχειροκροτήθηκε ἀπό τούς συνδαιτυμόνες γι' αὐτές του τίς θέσεις στό κυπριακό.

Ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου, ἐγείροντας πρόποση ὑπέρ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀναφέρθηκε στήν ἀδελφική ἀγάπη καί φιλία, πού τούς συνδέει ἀπό τά φοιτητικά τους χρόνια, στά ὁποῖα σφυρηλατήθηκε καί ἡ ἀγωνία τους γιά τό μέλλον τῆς Κύπρου καί τῆς Ἑλλάδος, καί πρόσθεσε, ὅτι δέν ἔχει ἀμφιβολία πώς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος θά παραμείνει ἀμετακίνητος στίς ὀρθές του θέσεις γιά τό κυπριακό, γιατί ὅποιος ξέρει νά φυλάει Θερμοπύλες, δέν τίς ἐγκαταλείπει ποτέ καί δέν ἀλλάζει οὔτε ἀπό τά ἀξιώματα, οὔτε ἀπό τίς σκοπιμότητες. Εἶπε, ἐπίσης, ὅτι στά ἔθνηκά μας δίκαια δέν χωροῦν χωρισμοί καί ἀφορισμοί, ὅτι ὅλοι εἴμαστε ἓνα ἔθνος καί ὅτι ὁ ἓνας χρειάζεται νά ἐνισχύει καί νά βοηθεῖ τόν ἄλλο, πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς ἀπόκτησης τῆς ἐλευθερίας ἐν δικαιοσύνη, πρᾶγμα πού λείπει ἀπό τούς ἰσχυρούς τῆς γῆς. Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχήθηκε ὅπως ὁ πολιοῦχος τοῦ

νησιοῦ, Ὁ Ἅγιος Διονύσιος, εἶναι ἀρωγός καί μεσίτης πρὸς τὸ Θεό γιὰ «τά δίκαια τοῦ ἔθνους μας, τῆς πατρίδας μας, ὅπου συμπεριλαμβάνω καί τὴν ἐλληνικοτάτη Κύπρο».

Τῆς μεγάλης λιτανείας τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, διαρκείας δυόμισι ὥρῶν καί μήκους τριῶν χιλιομέτρων, προέστη ὁ Μακαριώτατος. Στὴν πομπή ἔλαβαν μέρος 30 περίπου Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καί διάκονοι, ἡ Φιλαρμονική τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ἡ Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ζακυνθίων, μαθητές καί πλῆθος κόσμου. Τὸν Πρωθυπουργό καί τὴν Κυβέρνηση ἐκπροσώπησε ὁ Ὑπουργός Ὑγείας κ. Δημήτρης Ἀδραμόπουλος, πλαισιούμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχηγό τοῦ ΓΕΝ, Βουλευτές καί τίς Ἀρχές τῆς Ζακύνθου καί τῶν γύρω νησιῶν.

Κατὰ τὴν ἔξοδο τοῦ σεπτοῦ λειψάνου, ἀπὸ τῆς Μονῆς του, κτυποῦσαν οἱ καμπάνες, ρίχνονταν χαιρετιστήριες βολές ἀπὸ τὸ στρατό καί ἠχοῦσαν οἱ σειρήνες τῶν πλοίων πού ναυλοχοῦσαν στό λιμάνι τῆς Ζακύνθου. Ἡ λιτανεία ξεκίνησε καί κατέληξε στὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἀφοῦ διήλθε ἀπὸ τὴν ὁδὸ Ἀλεξάνδρου Ρώμα, τὴν πλατεῖα Διονυσίου Σολωμοῦ καί τὴν παραλιακὴ λεωφόρο, οἱ ὁποῖες ἦταν σηματοδοτισμένες καί στρωμένες μέ δάφνες. Τὸ σεπτὸ σκηνώμα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἐνδεδυμένο μέ ἀρχιερατικὴ στολή, μετέφεραν, σὲ ὄρθια θέση καί ἐπὶ τῶν ὤμων τους, Ἀρχιερεῖς καί ἱερεῖς. Ἑκατοντάδες πιστοὶ εἶχαν ἐξαπλώσει στό ὁδόστρωμα γιὰ νὰ διέλθει ἀπὸ πάνω τους τὸ ἱερό λείψανο καί νὰ λάβουν τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου. Κατὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἱεροῦ σκηνώματος στὴ Μονὴ ὁ οὐρανὸς τῆς Ζακύνθου φωτίσθηκε ἀπὸ βεγγαλικά.

Ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου κατὰ τὴν ὁμιλία του στὰ προπύλαια τῆς Μονῆς σημείωσε, ὅτι «ἡ λιτάνευση τοῦ ἱεροῦ λειψάνου διαλαλεῖ, διαμέσου τῶν αἰώνων, τὸ σεβασμὸ ὁλόκληρου τοῦ Ὁρθόδοξου κόσμου, ὁ ὁποῖος καταθέτει εὐλαδικὰ τὸ προσκύνημά του στὸν Ὁ Ἅγιο Διονύσιον», καί δὲν παρῆλει-

ψε νά εὐχαριστήσῃ θερμά τόν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου γιά τήν παρουσία του.

Ὁ Μακαριώτατος, θαύτατα συγκινημένος, εὐχήθηκε ὅπως ἐπιλυθεῖ τό κυπριακό πρόβλημα, καί ταυτόχρονα κάλεσε τούς ἰσχυρούς τῆς γῆς «νά μή κρύβονται πίσω ἀπό τό δάκτυλό τους καί νά συμβάλουν ἐνεργά στήν ἐξεύρεση διώσιμης λύσης». Μάλιστα, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε, ἰκέτευσε τόν

**Ὁ Μακαριώτατος μέ τούς συμφοιτητές του Ἀρχιερεῖς,
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
τῆς περιόδου 1968 - 1972. Ἐξ ἀριστερῶν διακρίνονται
οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Φθιώτιδος Νικόλαος, Νικαίας Ἀλέξιος,
Ζακύνθου Χρυσόστομος, Θηβαίδος Πορφύριος
καί Ὑδρας Ἐφραίμ.**

Ἅγιο Διονύσιο νά μεσιτεύσῃ, γιά νά τερματιστεῖ ἡ δοκιμασία τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. «Ἐπιτέλους», εἶπε, «πρέπει νά ἀφεθεῖ ὁ κυπριακός λαός νά ζήσῃ ἐνωμένος, σέ συνθήκες ἐλευ-

θερίας και ειρήνης». Τέλος, κάλεσε την "Αγκυρα να δείξει διαλλακτικότητα και να προδεῖ σέ υποχωρήσεις, και συνέστησε να έπαγρυπνοῦμε, για να μή υπάρξει συρρίκνωση του έθνους μας.

Τό πρωῒ τῆς έπομένης ήμέρας, Δευτέρας, 25ης Αὐγούστου, ό Μακαριώτατος και ἡ συνοδεία του αναχώρησαν για τό Νομό Ἡλείας. Στό λιμάνι τούς κατευόδωσαν ό Μητροπολίτης Ζακύνθου και ό Καθηγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγίου Διονυσίου Διονύσιος. Ἀπό τῆ Ζάκυνθο ό Μακαριώτατος και ἡ συνοδεία του ἔφθασαν μέ τό πλοιάριο στήν Κυλλήνη, όπου τούς ὑποδέχθηκε ό Μητροπολίτης Ἡλείας και Ὡλένης κ. Γερμανός.

Στήν Ἡλεία ό Μακαριώτατος παρέμεινε για μερικές ὥρες. Τέλεσε τρισάγιο στή μνήμη τῶν καέντων κατά τήν περυσινή πυρκαῖα στό Νομό Ἡλείας και ἐπισκέφθηκε τίς περιοχές πού εἶχαν πληγεῖ, συνοδευόμενος ἀπό τό Μητροπολίτη Ἡλείας. Ἐπισκέφθηκε, ἐπίσης, τίς περιοχές, όπου ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου θά ἀνεγείρει βρεφονηπιακό σταθμό και δύο ἐνοριακούς ναούς.

Χωρεπίσκοπος Μεσαορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ